

Re:Check jautājumi:

1. Premjere intervijā teica: “Šīs valdības laikā ir izdevies beidzot mainīt nevienlīdzības indeksu, kas līdz tam visu laiku palielinājās”. Vai premjere runā par Džini koeficientu? Kāpēc viņa stāsta, ka tas ir samazinājies? Jaunākie CSP dati ([Šeit](#)) liecina pretējo.
2. Kāpēc premjere stāsta, ka “mēs arī uzlikām progresīvo ienākumu nodokli”? Progresīvais nodoklis Latvijā bija, pirms viņa stājās amatā.
3. Žurnālists premjerei jautāja: “Kam jūs piederat – sabiedrības turīgākajai vai ne tik turīgajai daļai? sabiedrības turīgākajai vai ne tik turīgajai daļai?” Kāpēc viņa lēš, ka ir “pa vidu”?

Evikas Siliņas padomnieces Annas Ūdres atbilde:

Ministru prezidentes izteikumi par nevienlīdzības mazināšanu attiecas uz valdības kopējo politiku, nevis uz vienu konkrētu rādītāju.

Nevienlīdzību vērtē pēc vairākiem indikatoriem, kuri ne vienmēr attīstās vienā virzienā. Piemēram, Džini koeficients var īslaicīgi pieaugt, kamēr zemāko ienākumu grupām situācija objektīvi uzlabojas, pateicoties neapliekamā minimuma celšanai, minimālās algas paaugstināšanai, diferencētā minimuma paplašināšanai, kā arī ģimeņu atbalsta un reģionālās pieejamības pasākumiem.

No 2025. gada 1. janvāra iedzīvotāju ienākuma nodokļa (IIN) sistēma Latvijā kļuva vienkāršāka, caurspīdīgāka un prognozējamāka.

Tika atcelts diferencētais neapliekamais minimums un ieviests fiksēts neapliekamais minimums visiem strādājošajiem, neatkarīgi no ienākumu līmeņa. Vienlaikus tika pārskatītas IIN likmes, proti, līdzšinējās 20% un 23% likmes tika apvienotas vienā 25,5% likmē ienākumiem līdz noteiktam sliekšnim, savukārt 33% likmi ieviesa augstākiem ienākumiem.

Papildus tam, no 2025. gada pensionāriem neapliekamais minimums tika paaugstināts līdz 1000 eiro mēnesī, būtiski samazinot nodokļu slogu senioriem ar zemiem un vidējiem ienākumiem.

Vienlaikus E. Siliņas valdības laikā tika paaugstināta arī minimālā alga:

- 2025. gadā – 740 eiro
- 2026. gadā – 780 eiro

Saskaņā ar Finanšu ministrijas aprēķiniem šīs darbaspēka nodokļu izmaiņas palielināja neto ienākumus aptuveni 95% strādājošo. Vislielāko ieguvumu saņem darba ņēmēji ar zemiem un vidējiem ienākumiem, īpaši tie, kuru bruto alga nepārsniedz aptuveni 2500 eiro

mēnesī. Pozitīva ietekme saglabājas arī strādājošajiem ar algām līdz apmēram 4000 eiro bruto, savukārt augstāku ienākumu grupām nodokļu slogs pieauga.

Šīs valdības nodokļu politika, tostarp IIN sistēmas pilnveide un izmaiņas, kas samazina nodokļu slogu zemākajām algām, ir bijusi vērsta uz ienākumu plašas mazināšanu, un visvairāk no tā iegūst mazāko algu saņēmēji un ģimenes ar bērniem. Kopumā šie lēmumi bija vērsti uz nodokļu sistēmas vienkāršošanu, ienākumu nevienlīdzības mazināšanu, īpašu uzmanību pievēršot strādājošajiem ar zemākiem un vidējiem ienākumiem, kā arī pensionāriem. Šo lēmumu kopums ļauj runāt par nevienlīdzības mazināšanas progresu kopumā.